

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **Mgr. L. S.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. M. K., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **D.**, so sídlom v B., zastúpenému JUDr. J. M., advokátkou so sídlom v B., **o určenie neplatnosti výpovede a náhradu mzdy**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12 C 78/2008, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 3. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 340/2011, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 3. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 340/2011 **zrušuje** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou z 2. júna 2008 sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti výpovede z 31. januára 2008 a zaplatenia náhrady mzdy od 31. marca 2008 do doby, kým jej žalovaný umožní pokračovať v práci. Žalobu odôvodnila tým, že pre uplatnenie výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce neboli splnené zákonné podmienky.

Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 10. decembra 2008 č.k. 12 C 78/2008-98 žalobu zamietol. Žalobkyňu zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Dospel k záveru, že zo strany žalovaného boli splnené všetky zákonné podmienky pre skončenie pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce; výpoveď bola písomná, riadne doručená, a obsahovala dostatočne konkrétny a skutkovo vymedzený dôvod, ktorým bolo zrušenie pracovného miesta žalobkyne v dôsledku organizačnej zmeny. Žalovaný tiež preukázal príčinnú súvislosť medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou žalobkyne. Na základe rozhodnutia riaditeľky žalovaného z 12. decembra

2007 bola u žalovaného s účinnosťou k 1. januáru 2008 vykonaná organizačná zmena spočívajúca v zrušení aktivačného úseku, ktorého náplň sa včlenila do opatrovateľsko – ošetrovateľského úseku. Žalobkyni, pracujúcej na aktivačnom úseku na pozícii ergoterapeut, bola ponúknutá práca na rovnakej pozícii s čiastočne zmenenou pracovnou náplňou a s väčším rozsahom pracovného úväzku na opatrovateľsko – ošetrovateľskom úseku, ktorú žalobkyňa odmietla. Keďže žalovaný nemal možnosť naďalej žalobkyňu zamestnávať pôvodnou prácou a inú vhodnú prácu pre žalobkyňu nemal, bol oprávnený uplatniť voči nej výpoveď pre nadbytočnosť.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením zo 4. mája 2010 sp. zn. 5 Co 60/2009 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p., § 221 ods. 2 O.s.p.); zároveň mu uložil povinnosť doplniť dokazovanie v tom smere, či bol daný súhlas primátora Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy (ďalej len „zriaďovateľ“) so zmenou organizačného poriadku žalovaného v zmysle čl. V ods. 2 zriaďovacej listiny žalovaného a na základe jeho výsledkov posúdiť, či k organizačnej zmene došlo platne.

Rozsudkom z 1. decembra 2010 č.k. 12 C 78/2008-164 súd prvého stupňa žalobu opätovne zamietol. Žalobkyňu zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania (§ 142 ods. 1 O.s.p.). Po doplnení dokazovania v zmysle pokynov odvolacieho súdu dospel k záveru, že riaditeľke žalovaného ako jeho štatutárnemu orgánu nevyplývala zo zriaďovacej listiny účinnej k 1. januáru 2010 (zjavne ide o chybu v písaní, správne má byť k 1. januáru 2000; pozn. dovolacieho súdu) ani z organizačného poriadku účinného od 1. októbra 2006 povinnosť žiadať primátora zriaďovateľa o predchádzajúci súhlas so zmenou organizačného poriadku; túto povinnosť mala len pri vydávaní (nového) organizačného poriadku. Napriek tomu riaditeľka o zmene z 12. decembra 2007 primátora informovala, čo primátor potvrdil a uviedol, že so zmenou vopred súhlasil. Vzhľadom na uvedené nie je dôvod pochybovať o platnosti uvedenej organizačnej zmeny, a teda ani o platnosti výpovede danej v tejto súvislosti žalobkyni.

Odvolací súd rozsudkom z 3. apríla 2012 sp. zn. 5 Co 340/2011 na odvolanie žalobkyne rozsudok súdu prvého stupňa v časti o určenie neplatnosti výpovede zmenil tak, že určil, že výpoveď daná žalobkyni 31. januára 2008 je neplatná, a v časti o zaplatenie náhrady mzdy zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V zmeňujúcej časti

rozhodnutie odôvodnil tým, že organizačná zmena u žalovaného z 12. decembra 2007 je neplatná, nakoľko k nej nebol daný súhlas primátora zriaďovateľa. Podľa čl. V ods. 2 zriaďovacej listiny žalovaného je súhlas primátora zriaďovateľa potrebný nielen pri vydávaní nového organizačného poriadku, ale aj pri každej jeho zmene, pričom je nevyhnutné, aby bol daný písomne. Vyplýva to jednak z § 12 ods. 4 zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave (ďalej len „zákon č. 377/1990 Zb.“), podľa ktorého je primátor mesta v administratívnoprávnych vzťahoch správnym orgánom, ako aj z § 5 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“), podľa ktorého je vydávanie ústneho stanoviska správneho orgánu vylúčené. Keďže existencia písomného súhlasu primátora zriaďovateľa s organizačnou zmenou u žalovaného sa v konaní nepreukázala, je potrebné vychádzať z toho, že taký súhlas vôbec daný nebol; organizačná zmena je preto neplatná, rovnako ako na nej založená výpoveď. V zrušujúcej časti rozhodnutie odôvodnil tým, že pre určenie náhrady mzdy nebol dostatočne zistený skutkový stav (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v celom rozsahu dovolanie, ktorého prípustnosť založil na § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť na § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Predovšetkým namietal, že odvolací súd pri riešení otázky platnosti súhlasu primátora zriaďovateľa s organizačnou zmenou u žalovaného z 12. decembra 2007 odňal žalovanému možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), keď na vec prekvapivo aplikoval ustanovenie Správneho poriadku – t.j. bez toho, aby na taký postup účastníkov konania vopred upozornil a vyzval, aby sa k nemu vyjadrili. Vec navyše neposúdil podľa relevantných predpisov (zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových organizáciách, zriaďovacia listina a organizačný poriadok žalovaného), ale podľa predpisov, ktoré sa na ňu nevzťahujú (zákon č. 377/1990 Zb., Správny poriadok). Jeho rozhodnutie je i nepreskúmateľné, nakoľko je odôvodnené neexistujúcim ustanovením § 5 ods. 1 Správneho poriadku. Z uvedených dôvodov žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobkyňa sa vo svojom vyjadrení k dovolaniu stotožnila s právnym posúdením veci odvolacím súdom a uviedla, že spôsob posúdenia veci naznačil odvolací súd už v uznesení zo 4. mája 2010, preto jeho rozhodnutie nemožno považovať za prekvapivé. Zdôraznila, že všetky úkony orgánu verejnej moci, vrátane primátora hlavného mesta Slovenskej republiky, by mali byť urobené v písomnej forme, ktorá zaručuje možnosť ich neskoršej kontroly. Ani v danom prípade nemožno rozlišovať formy súhlasu (ústny, písomný) udeľovaného

k čiastočnej a celkovej zmene organizačného poriadku žalovaného, pretože takýto prístup by umožňoval žalovanému označiť akúkoľvek zmenu organizačného poriadku (len) za čiastočnú a vyhnúť sa tak povinnosti zadovážiť si písomný súhlas primátora zriaďovateľa aj v prípadoch, kedy by bol potrebný. K žalovaným tvrdenej nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia uviedla, že odkaz na ustanovenie § 5 ods. 1 Správneho poriadku je len zrejmosťou chybou v písaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré v zmeňujúcej časti možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

V súlade s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. a vzhľadom na obsah dovolania skúmal dovolací súd, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a žiadna z nich nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Podľa názoru dovolateľa je konanie postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spočívajúcou v tom, že odvolací súd posúdil vec podľa iného právneho predpisu než súd prvého stupňa, pričom na taký postup účastníkov konania vopred neupozornil a nevyzval, aby sa k použitiu tohto predpisu vyjadrili.

Odnatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť procesne nesprávny postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovanému bolo niektoré z týchto práv odňaté.

Ustanovenie § 213 ods. 2 O.s.p. ukladá odvolaciemu súdu v prípade, že mieni vec posúdiť podľa doteraz nepoužitých, podľa jeho názoru však rozhodujúcich predpisov, povinnosť vyzvať účastníkov konania, aby sa k použitiu týchto predpisov vyjadrili. Cieľom uvedenej úpravy je zabrániť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, ku ktorému dochádza vtedy, ak odvolací súd „nečakane“ založí svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa. Týmto postupom by totiž odňal účastníkovi konania právo namietat správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde, čo by zakladalo vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

V prejednávanej veci nebol postup podľa § 213 ods. 2 O.s.p. potrebný, nakoľko odvolací súd už v (zrušujúcom) uznesení zo 4. mája 2010 ozrejmil účastníkom smer svojich úvah, keď uložil súdu prvého stupňa doplniť dokazovanie v tom zmysle, či súhlas primátora zriaďovateľa so zmenou organizačného poriadku žalovaného bol udelený v písomnej forme, ktorej potreba vyplýva „z povahy veci.“ Súd prvého stupňa po doplnení dokazovania v zmysle pokynov odvolacieho súdu dospel k záveru, že pokiaľ ide (len) o zmenu organizačného poriadku, súhlas nemusel byť daný vôbec, preto nie je relevantné skúmať jeho formu. Otázka existencie, resp. potreby súhlasu primátora zriaďovateľa so zmenou organizačného poriadku žalovaného, vrátane formy tohto súhlasu, bola na základe vyššie uvedeného uznesenia odvolacieho súdu v konaní priebežne riešená, a účastníci mali možnosť vyjadriť sa k nej, ktorú aj využili (viď zápisnice o pojednávaníach z 22. októbra 2010 na č.1.

149-152 spisu a z 1. decembra 2010 na č.l. 153-156 spisu). Dovolaciú námietku žalovaného, spočívajúcu v opomenutí postupu odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 O.s.p., nemožno preto považovať za dôvodnú.

Dovolateľ namietal tiež tzv. nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcu v tom, že odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie neexistujúcim ustanovením § 5 ods. 1 Správneho poriadku.

Kritériom pre posúdenie (ne)preskúmateľnosti rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených zákonom. Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. ukladá súdu povinnosť podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku, a tým preukázať jeho správnosť. Rozhodnutie súdu preto musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie, v ktorom súd logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetlí svoj postup a dôvody svojho rozhodnutia. Pritom sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil zistený skutkový stav. Súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver.

Preskúmané rozhodnutie odvolacieho súdu uvedené požiadavky nespĺňa. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnom závere, že podmienkou platnosti zmeny organizačného poriadku žalovaného je predchádzajúci písomný súhlas primátora jeho zriaďovateľa. Vychádzal pritom z § 12 ods. 4 zákona č. 377/1990 Zb., ktoré bolo spolu s § 5

ods. 1 Správneho poriadku pre rozhodnutie vo veci určujúce. Vo vzťahu k § 12 ods. 4 zákona č. 377/1990 Zb. však odvolací súd neuviedol, z akých dôvodov posúdil vzťah medzi žalovaným a primátorom jeho zriaďovateľa ako administratívnoprávny. Nevysvetlil, aké dôvody ho viedli k zaujatiu právneho názoru, podľa ktorého je vydanie ústneho stanoviska správneho orgánu vylúčené, a v neposlednom rade opomenul, že ustanovenie § 5 ods. 1 Správneho poriadku k 12. decembru 2007 (t.j. ku dňu rozhodnutia o organizačnej zmene u žalovaného, s ktorou mal primátor zriaďovateľa v zmysle cit. ustanovenia vysloviť písomný súhlas) neexistovalo. Vada podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. je teda namietaná dôvodne.

So zreteľom na to, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k vade konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., zrušil dovolací súd zmeňujúci výrok napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 243b O.s.p.) bez toho, aby skúmal opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Ako od zrušovaného výroku závislý (§ 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) zrušil tiež výrok rozsudku odvolacieho súdu o zrušení rozsudku súdu prvého stupňa v časti o zaplatenie náhrady mzdy a o vrátení mu veci na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júna 2013

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková